Stany niepokoju w chorobach alergicznych u dzieci

Zakład Alergologii i Immunologii Klinicznej
WUM w Warszawie

Barbara Sieradzka

Alergia –”epidemia” XXI wieku”

- Niepokój z powodu dynamicznego wzrostu chorób alergicznych na świecie
- W ostatnim dziesięcioleciu podwojenie występowania AO i ANN
- Prognozy wskazują – zrównanie populacji zdrowych z populacją alergików w 2020 roku

European Allergy White Paper, The UCB Institute of Allergy 18

Wpływ przeżyć psychicznych na nasilenie schorzeń atopowych

- sytuacje stresowe poprzez oś podwzgórzowo – przysadkową i układ sympatyczny rozregulowują równowagę cytokin typu I (Th1) i typu II (Th2)
- wpływ na przebieg chorób, w których mechanizmy immunologiczne odgrywają istotną rolę

(Agarwal i Marshall 2001)

Występowanie objawów alergicznych w zależności od wieku chorego tzw. marsz alergiczny

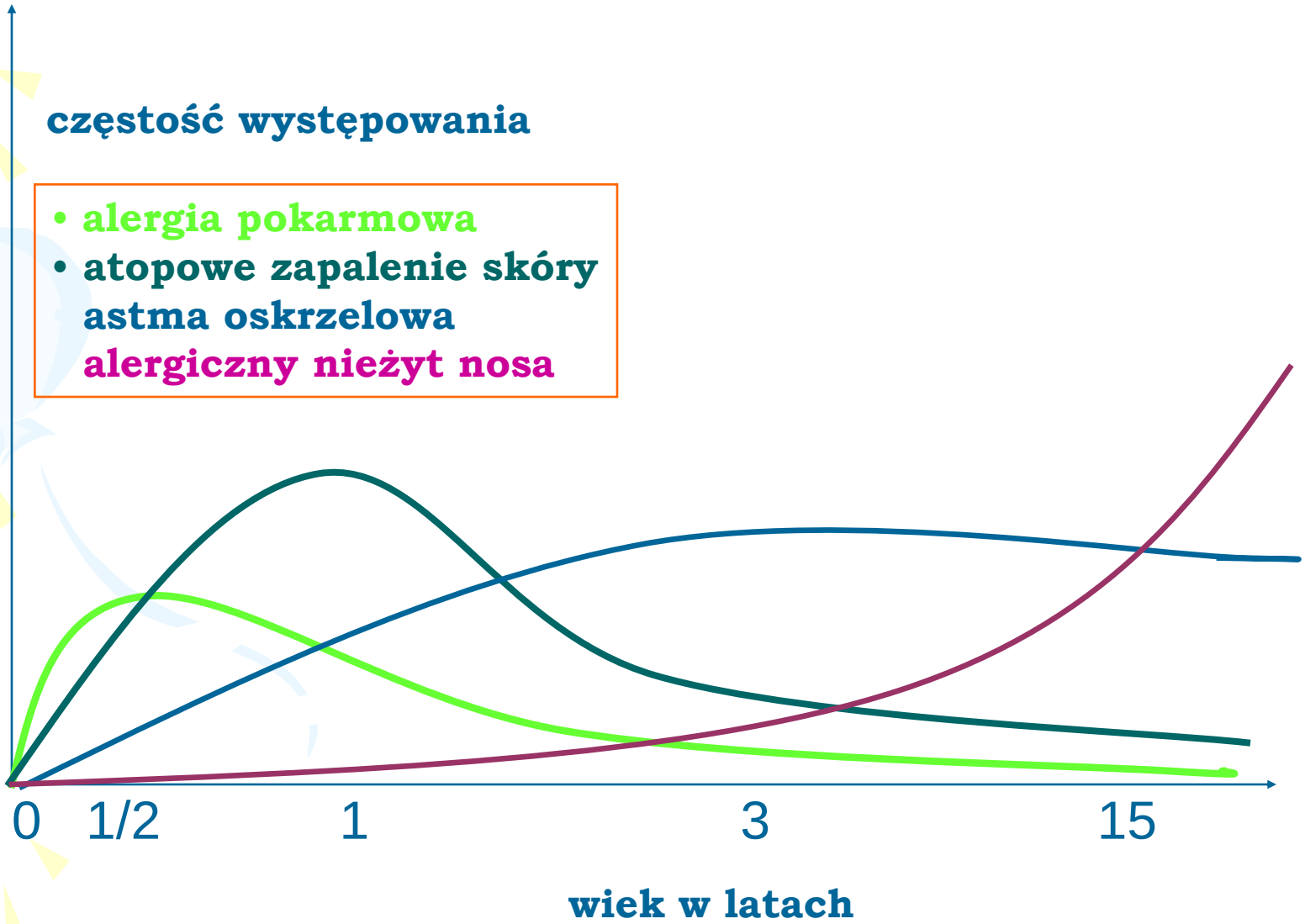

Alergia pokarmowa

- „alergia pokarmowa” –tylko reakcje IgE zależne *wg WAO 2003r*
- „alergia pokarmowa” = nadwrażliwość na pokarmy - wszystkie niepożądane reakcje na pokarmy o podłożu immunologicznym w codziennej praktyce lekarskiej

Niepożądane reakcje na pokarmy

- mechanizmy immunologiczne
- mechanizmy nieimmunologiczne

(reakcje toksyczne, pseudoalergiczne)

- związki farmakologiczne:histamina, serotonina, tyramina, glutaminian sodu

Częstość alergii pokarmowej

- 3-35% -wg rozpoznań postawionych przez pacjentów

Metaanaliza Rona i wsp. z 2007

- 1-10,8%-weryfikacja prowokacją pokarmową
- Problem występowania alergii pokarmowej ma charakter narastający, objawy są nasilone i ustępują w coraz późniejszym wieku

Nabywanie tolerancji

- Dojrzewanie układu immunologicznego
- Zwiększenie szczelności błony śluzowej jelita
- Zjawisko tolerancji w alergii pokarmowej – najważniejszy mechanizm ustępowania choroby
- Obserwacje wskazywały na 3 r.ż.

„Wyrastanie” z alergii pokarmowej coraz później ?

- w 4 r.ż –tylko 11% zaczyna tolerować alergeny jaja kurzego a 19% - alergeny mleka krowiego
- około 80% wyrasta z alergii pokarmowej w 16 r.ż.
- Przewlekanie się objawów, konieczność stosowania diet eliminacyjnych, jest źródłem uzasadnionego niepokoju zarówno dzieci jak i rodziców

?????

- Unikanie potencjalnie alergizujących produktów nie wpływa korzystnie na rozwój tolerancji pokarmowej
- Być może wczesne ich włączenie po 6 m.ż. uruchamia mechanizmy wytworzenia tolerancji i zapobiega alergii na nie w późniejszym wieku

Manifestacje kliniczne nadwrażliwości pokarmowej

- Narządem docelowym procesu alergicznego są naczynia – dlatego istnieje możliwość dotknięcia procesem chorobowym prawie wszystkich narządów ustroju

Manifestacje kliniczne nadwrażliwości/alergii p.

- choroby skóry
- choroby p. pokarmowego
- choroby układu oddechowego
- inne

-anafilaksja

-zespół Heinera

-ośrodkowy układ nerwowy

-układ moczowy

Stany niepokoju u dzieci związane z wpływem pokarmu na OUN

- Zaburzenia sfery emocjonalnej i psychicznej
- Bóle głowy
- „Zespół przewlekłego zmęczenia”
- Zaburzenia snu i nerwice
- Zaburzenia zachowania

Pokarmy wpływające na OUN

Reakcje alergiczne

- Mleko i jego produkty, jaja, orzechy, cytrusy, kakao, ryby, skorupiaki, mięso

Reakcje farmakologiczne (histamina)

- Świeże: pomidory, szpinak, tuńczyk
- Konserwowane: kiszona kapusta, sery fermentujące

Pokarmy wpływające na OUN c.d.

Reakcje farmakologiczne (histaminoliberatory)

- Truskawki, poziomki, cytrusy, czekolada

Zaburzenia uwalniania mediatorów układu nerwowego

- Różne produkty spożywcze zawierające salicylany, dodatki pokarmowe, pestycydy

Bóle głowy

- alergeny pokarmowe, wyzwalają zaburzenia neurogenno -naczyniowe
- pokarm o wiele częściej odpowiada za bóle głowy u dzieci niż u dorosłych
- poza pokarmem przyczyną dolegliwości mogą być: konserwanty, barwniki, substancje wzmacniające smak, antyoksydanty, salicylaty, alfatoksyny

Bóle głowy c.d.

- reakcje alergiczne w błonach śluzowych nosa i zatok

-przekrwienie

-obrzęk

-upośledzenie drożności zatok

-wzrost ciśnienia

Wtórna stymulacja bólów głowy

Leczenie bólu głowy związanych z nadwrażliwością pokarmową

- eliminowanie szkodliwych pokarmów z diety
- w uzasadnionych przypadkach leczenie farmakologiczne

-Lymphomyosot

-Traumeel S

-Nux vomica-Homacord

Zaburzenia snu i nerwice

- W powiązaniu z alergią pokarmową często obserwuje się u dzieci i dorosłych zaburzenia psychiczne, często współistnieją one z zaburzeniami skórnymi
- Po potwierdzeniu przyczynowej roli alergenów pokarmowych i wyeliminowaniu ich z diety uzyskuje się zwykle trwałą poprawę

Zaburzenia snu i nerwice potencjalne alergeny

- Czekolada
- Mleko
- Pomidory
- Cytrusy
- Orzechy
- Seler

Zaburzenia sfery emocjonalnej i psychicznej

- Podobny przebieg jak nerwice na tle alergii pokarmowej
- Zmiany organiczne w postaci uszkodzenia ciągłości naczyń – często potwierdzone w EEG
- Dieta eliminacyjna przynosi spektakularną poprawę

„Zespół przewlekłego zmęczenia„

- Odpowiada nadpobudliwości psychoruchowej u dzieci
- Istnieje związek między zakażeniem EBV a *chronic fatigue syndrome* i alergią pokarmową
- Oddziaływanie wirusa na limfocyty B może indukować p/ciała p/alergenom pokarmowym

Zaburzenia zachowania w nadwrażliwości pokarmowej

podsumowanie

- od zachowań depresyjnych

po nadpobudliwość psychoruchową

- napady drgawkowe
- bóle i zawroty głowy
- zaburzenia: snu, zaburzenia koncentracji, pamięci, koordynacji wzrokowo -

  ruchowej

Atopowe zapalenie skóry

- zespół chorób o różnym mechanizmie patogenetycznym a jednym wspólnym obrazie klinicznym
- w przebiegu AZS dużą rolę odgrywają emocje i czynniki psychosomatyczne

Atopowe Zapalenie Skóry
Etiopatogeneza

Czynniki genetyczne

Zaburzenie odczynowości komórkowej i humoralnej

Zaburzenia neurowegetatywne i czynnościowe skóry

Czynniki środowiskowe

Alergeny:

- **pokarmowe,**
- **powietrznopochodne,**

- **Czynniki drażniące**
- **Infekcje**
- **czynniki psychiczne**
- **Klimat**

Wyprysk
Świąd

Stany niepokoju u chorych na AZS

- U pacjentów z AZS stwierdzono wyższy poziom neurotyczności (przeciwieństwo zrównoważenia) niż w grupach kontrolnych oraz wzmożony poziom jawnego lęku
- Chorzy często mają obniżoną odporność na sytuacje trudne, które łatwo mogą wywołać u nich stan stresu psychicznego lub reakcje nerwicowe

Wpływ stresu w AZS

- u około 80% chorych obserwowano korelację czasową pomiędzy zaostrzeniami przebiegu zmian skórnych a sytuacjami trudnymi
- stany niepokoju u dzieci nasilają nieprawidłowe postawy rodziców

-nadmiernie opiekuńcze matki

-odtrącające chore dzieci emocjonalnie

-apodyktyczne

???

- W jakim stopniu zaburzenia psychosomatyczne są przyczyną a w jakim skutkiem zmian skórnych

Dyskusja

Leczenie ukierunkowane na redukcję niepokoju w AZS

- Psychoterapia
- Hipnoza
- Leczenie farmakologiczne

-leki p/histaminowe I generacji (krótko)

-lek antyhomotoksyczny pierwszego rzutu **Nervoheel**

(długoterminowo)

Leki antyhomotoksyczne a odpowiedź immunologiczna

- Immunomodulacja na różne szlaki regulacji pomiędzy subpopulacjami limfocytów
- To, czy sygnały przekazywane za pośrednictwem cytokin są przez lek osłabiane bądź wzmacniane, zależne jest od rodzaju składników tego leku

Działanie immunomodulacyjne –Traumeel S

- Wpływ hamujący na jądrowy czynnik transkrypcyjny

-zmniejszenie liczby genów prozapalnych

-zmniejszenie wydzielania mediatorów prozapalnych z komórki (IL-1,TNF-alfa, IL-8)

-stymulacja powstawania swoistych limfocytów Treg (Th3)

Wpływ leku Traumeel S na Limfocyty Treg

- Synteza aktywnego TGF-beta (transformujący czynnik wzrostu)
- Wpływ na aktywność Th1/Th2
- Swoista regulacja reakcji zapalnej

Maść p/zapalna w wyprysku przewlekłym

Rp.

Urea pura 2.5

Sulfur praecipitatus 1.0

Traumeel S maść ad 50.00

M.f. ung.

D.S.

1-2 x dziennie

Astma oskrzelowa choroba psychosomatyczna

- U chorych na astmę powinno rozważyć się łączenie klasycznych metod leczenia i dostarczanie pacjentom odpowiedniego psychologicznego wsparcia
- Cennym uzupełnieniem może być zastosowanie preparatu

- Traumel S
- Nervoheel

dziękuję za uwagę